

בש"פ 5537/15 - יוסף גנגינה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5537/15

לפני:

כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין

העורר:

יוסף גנגינה

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על מעצר עד תום הליכים לפי החלטת בית המשפט המחוזי מרכז (השופטת מ' ברק נבו) מיום 2.8.15 בתיק מ"ת 3415-04-15

בשם העורר:

עו"ד אלי כהן; עו"ד גד זילברשלג; עו"ד אילן אזולאי;
עו"ד שרון מירוביץ'

בשם המשיבה:

עו"ד איתן פינקלשטיין; עו"ד אביטל פינק; עו"ד דנה אלון

החלטה

א. ערר על החלטות בית המשפט המחוזי מרכז (השופטת מ' ברק נבו) מיום 8.7.2015 ומיום 2.8.2015 במ"ת 3415-04-15, לפיהן יש לעצור את העורר עד תום ההליכים נגדו. הפרשה עניינה עבירות כלכליות ועבירות סחיטה באיומים והדחה בחקירה, והעורר הוא הדמות הדומיננטית בה.

כתב האישום

ב. ביום 2.4.14 הוגש נגד העורר ושמונה אחרים כתב אישום המייחס להם עבירות שונות של הלבנת הון, רישום כוזב במסמכי תאגיד, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, סחיטה באיומים, הדחה בחקירה ועוד. בתמצית ותוך התמקדות בחלקו של העורר, להלן עיקרי כתב האישום, על שבעת האישומים שבו:

לפי הנטען באישום הראשון, הקים העורר חברת שמירה (להלן הנאשמת 8) ורשם אותה, בתקופות שונות לאורך השנים 2006-2014, על שמם של נאשמים 2-4; כך, מן הטעם שהעורר עצמו לא היה זכאי לרשיון לעסוק בתחום השמירה נוכח עברו הפלילי, אך הוא שניהל את החברה בפועל. בהמשך, הקים העורר חברת שמירה נוספת במקומה של הנאשמת 8 (להלן הנאשמת 9), ורשם אותה, מטעמים זהים, על שמו של נאשם 5. בנוסף, לשם התחמקות מתשלום מס, רשם העורר חלק משכרו מן הנאשמת 8 בתקופה זו כשכרה של נאשמת 3, תוך שימוש במדרגות המס הנמוכות ונקודות הזיכוי של האחרונה. במהלך תקופה זו, ביצע העורר, לפי הנטען, עבירות הלבנת הון שונות בגובה של למעלה מ-80 מיליון ₪.

לפי הנטען באישומים 2-6, ביצע העורר עבירות שונות של סחיטה באיומים ואיומים לשם השגת מטרות שונות. לפי האישום השני, סחט העורר באיומים קבלן ששכר שירותי חברת שמירה, מתוך מטרה כי יחליף את חברת השמירה בזו שבבעלות העורר; והקבלן עשה כדברו שכן "אינו מעוניין בבלגן". לפי האישום השלישי, סחט העורר באיומים סייר סמוי בעיריית פתח תקוה, כיוון שזה תיעד, מתוקף תפקידו, את המשאיות היוצאות ונכנסות לאתר בנייה בפתח תקוה; כתוצאה ממעשיו של העורר, התפטר הסייר מתפקידו לאחר מספר חודשים. לפי האישום הרביעי, סחט העורר באיומים את הבעלים של חברת בניה ומהנדס העובד בה, בכך שדרש מהם תשלום נוסף על התשלום שהתחייבו לשלם בעבור עבודות מסוימות, ומנע מהם להמשיך את העבודות באתר הבניה עד שלבסוף שולם לו הסכום. לפי האישום החמישי, איים העורר על מנכ"ל עיריית פתח תקוה, לאחר שהאחרון הגיע לאתר ממנו נגנב חול והזעיק כוחות ביטחון של הפיקוח העירוני. לפי האישום השישי, העורר טען כי סיפק עובדי שמירה לחברת השמירה "מכבים", אשר סיפקה שירותי אבטחה לחברת הבנייה "דניה סיבוס"; כאשר סגן קצין הביטחון של "דניה סיבוס" ביקש להיפגש עם נציג "מכבים" ולא עם העורר, השיב העורר "אתה רוצה שקט או בלגן?", והבהיר כי הוא שולט בשטח ואין כל אדם אחר יכול להיכנס.

לפי הנטען באישום השביעי, ניסה העורר להדיח אדם בחקירה, כאשר ניסה לדלות פרטים מאדם אשר מסר תלונה נגדו במשטרה, תוך שציין בפניו כי אינו דואג, שכן בעבר היו עדים רבים שהיו צריכים להעיד נגדו אולם אף אחד מהם לא העז לעשות כן.

החלטות המעצר

ג. ביום 8.7.2015 קבע בית המשפט המחוזי, בהחלטה מפורטת, כי קיימות ראיות המוכיחות לכאורה את אשמתו של העורר בכל אחד מן האישומים. אשר לאישום הראשון, הפנה בית המשפט, בין היתר, להודעת מזכירתו של העורר, אשר תיארה בהרחבה כיצד העורר היה זה שניהל בפועל את חברות השמירה, אף שנמנע במכוון מחתימה על מסמכים כבעל החברות, נוכח עברו הפלילי; כן הפנה בית המשפט להודעת נאשם 2, אשר עבד עם העורר, ובה פרטים דומים. בנוסף הובאו הודעותיהם של פקיד הבנק בסניף בו נוהל חשבון הבנק של נאשמת 8, אשר העידו שהעורר היה מורשה החתימה בה לאורך השנים והוא זה שהתנהל מולם בעניינה של נאשמת 8. כמו כן ציין בית המשפט כי מהאזנות סתר שנערכו לטלפון של העורר עולה שניהל בפועל את חברות השמירה

בבעלותו. למעשה, העורר לא חלק על כך, אלא ציין שאין בזאת די כדי לייחס לו עבירות מתחום הלבנת ההון. בית המשפט קבע כי די בראיות שהובאו לבסס לכאורה את האישומים שיוחסו לעורר, שכן אלה מוכיחות כי פעל בדרכי מרמה, וערך רישומים כוזבים במסמכי הנאשמות 8-9 כדי להסתיר את בעלותו בהן. נאמר, כי די בכך לביסוס קיומן של ראיות לכאורה בעיקר העבירות שיוחסו לעורר במסגרת אישום זה; אשר לעבירות המס, צוין כי הצדדים לא הרחיבו בשאלה זו ולכן לא הוכרעה שאלת הראיות לכאורה בעבירות אלה.

ד. לעניין האישום השני נסמך בית המשפט, בין היתר, על הודעת הקבלן, אשר ציין כי נוכח הלחצים שהופעלו עליו על-ידי העורר, החליט להפסיק את ההתקשרות עם חברת השמירה איתה עבד, ולעבור לעבוד עם העורר; וכן על הודעת נציגת חברת השמירה עמה ניתק הקבלן את ההתקשרות, אשר אישרה כי הקבלן אמר לה דברים אלה, וצינה כי נשמע מפחד. בית המשפט דחה את טענת העורר, לפיה הראיות השונות מצביעות על כך שמדובר היה בתחרות עסקית בין שתי חברות ותו לא; כך, שכן על פני הדברים ניכר, כי חשש הנוגעים בדבר מפני העורר הוא שהובילם לפעול כפי שפעלו, ולא תחרות עסקית לגיטימית. לעניין האישום השלישי הפנה בית המשפט להודעת הסייר, התואמת את הנטען בכתב האישום וממנה עולה כי הסייר הפסיק את עבודתו נוכח איומי העורר; וכן להודעת סגן מנהל הביטחון בעיריית פתח תקוה אשר ציין כי הסייר סיפר לו, בסמוך לאירועים, על האיומים ועל רצונו לעזוב את עבודתו בשל כך. נקבע כי די באלה כדי לבסס קיומן של ראיות לכאורה. לעניין האישום הרביעי, הובאו הודעות הבעלים של חברת הבניה והמהנדס העובד בה, אותם לכאורה סחט העורר באיומים, ואשר הודעתם היתה הרקע למיוחס לעורר בכתב האישום. בית המשפט קבע כי די בכך לבסס ראיות לכאורה נגד העורר, וטענתו כי מדובר בסכסוך עסקי בלבד תידון בהליך העיקרי. לעניין האישום החמישי, ציין בית המשפט כי הודעת מנכ"ל עיריית פתח תקוה עולה בעיקרה בקנה אחד עם עובדות כתב האישום, ולכן מצטרפת גם הודעת הממונה על תחום הביטחון בעירייה אשר נכח באירוע והיה עד למתרחש. ואולם, צוין כי נדמה שמדובר בהתלהמות ו"שפה לא ראויה", ולא דווקא איומים של ממש, ומכאן שהראיות לכאורה לביסוס אישום זה קיימות אך בעוצמה מופחתת. אשר לאישום השישי, הפנה בית המשפט להודעת סגן קב"ט "דניה סיבוס", אשר תיאר כיצד חש מאוים בנסיבות האירוע; וכן להאזנות סתר שבוצעו לעורר, מהן עולה כיצד ניסה לתאם גרסאות עם אדם אחר בנוגע להתרחשויות.

ה. לעניין האישום השביעי, הובאה הודעתו של האדם שאותו ניסה העורר לכאורה להדיח בחקירתו, ממנה עולה כי העורר ניסה לשכנעו שתלונתו במשטרה אינה מוצדקת מעיקרא, וכי עדים רבים בעבר נמנעו מעדות נגד העורר; כן הובאה הודעת אדם נוסף שנכח באירוע, התומכת גם היא בדברים.

ו. לסיכום ציין בית המשפט, כי משנקבע כי יש ראיות לכאורה נגד העורר בעבירות המיוחסות לו, עילת המעצר ברורה ונובעת מחומרתן של אלה; לכך יש להוסיף את העובדה שלעורר 10 הרשעות קודמות בעבירות דומות, אף שחלקן התיישנו. עוד צוין שבתיק קודם, עלה בידי העורר לשכנע את שירות המבחן כי חל שינוי של ממש באורחות חייו, ומכאן המליץ שירות המבחן כי העורר ירצה את עונשו, בנסיבות דאז, בעבודות שירות (אף כי ההמלצה לא התקבלה על-ידי בית המשפט אשר השית על העורר, בין היתר, עונש של 12 חודשי מאסר בפועל). בהמשך לכך, קבע בית המשפט בעניינו כי נוכח העובדה שהעורר חזר, לכאורה, לבצע עבירות דומות, ניכר כי היטיב להתל בשירות המבחן, ובכך יש כדי להשפיע על מידת האמון שניתן לתת בו כעת בנוגע לשאלת חלופת המעצר. חרף האמור, נקבע כי יש לבחון בכל זאת את האפשרות לחלופת מעצר, אף שצוין כי יהיה קשה למצוא חלופה שתוכל לאיין את מסוכנותו; בהתאם הוזמן תסקיר מטעם שירות המבחן.

ז. בתסקיר שירות המבחן מיום 29.7.2015 נסקרו עברו של העורר ותלונותיו על מעצרו; הוא תואר כבעל חשיבה עבריינית, תוך התנהגות כוחנית וסף תסכול ותוקפנות נמוך; נאמר כי יש הימנו סיכון גבוה לעבירות אלימות בדרגה בינונית וכן סיכון משמעותי לעבירות מרמה; ועל כן נדרשת חלופת מעצר סמכותית ומציבת גבולות. השירות נפגש עם מספר מפקחים שהוצעו במסגרת שתי חלופות מעצר: האחת, בדירת חותנו של העורר, בן 85, הסובל ממחלות שונות וצופה כי שהות העורר בביתו תעורר קשיים כיון שהדירה תהא צפופה; לכן ביקש החותן כי החלופה תהיה במקום אחר. השנייה, בדירת מכריו של העורר, זוג בשנות החמישים, אשר צוין כי הם מגלים אמון כלפי העורר ואינם ערים לסיכון במצבו ולמצבי סיכון עתידיים אשר עלולים להתעורר במסגרת של מעצר בית. שירות המבחן מצא כי שתי החלופות אשר הוצעו יתקשו להציב גבולות לעורר ולהוות גורם סמכותי כלפיו באופן שיצמצם את הסיכון הנשקף ממנו. צוין אמנם, כי שני מפקחים אחרים, שוטר לשעבר וגיס העורר, נמצאו מתאימים לפקח על העורר, אך הביעו נכונותם לפיקוח חלקי בלבד. לסיכום, נוכח המסוכנות הנשקפת מהעורר, ונוכח העובדה כי המפקחים שנמצאו מתאימים יוכלו לפקח על העורר באופן חלקי בלבד, נמנע שירות המבחן מהמלצה על שחרורו של העורר לחלופות המעצר המוצעות.

ח. ביום 2.8.2015 קבע בית המשפט המחוזי, לאחר שעיין בתסקיר שירות המבחן, כי העורר יעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. נמצא, כי נוכח העבירות המיוחסות לעורר ורמת המסוכנות הנשקפת ממנו בשל עברו הפלילי, קיים מעיקרא קושי באיתור חלופת מעצר שיהא בה כדי להפיג את מסוכנותו; כך במיוחד משבמסגרת התיק הקודם בו הורשע, צוין בית המשפט דאז שהעורר ויתר על עיסוק בחברת השמירה שהייתה בבעלותו, כחלק מקבלת האחריות באותו מקרה, וכי ניכר שינוי שחל באורחות חייו של העורר; ואולם, העבירות שבוצעו לכאורה בתיק זה מלמדות ששינוי זה לא חל, והדבר משליך על מידת האמון שניתן ליתן בו כעת בשאלת חלופת המעצר. כן צוין, כי חלק מן העבירות המיוחסות לעורר במסגרת כתב האישום נעברו כשהיה במעצר בית, וגם בכך יש כדי להשליך על האפשרות לשחררו לחלופת מעצר כעת. עוד צוין בית המשפט, כי על כל אלה יש להוסיף שתסקיר שירות המבחן אינו חיובי, ונמנע מהמלצה על שחרורו לחלופה בהיעדר חלופה ראויה. בסיכומם של כל אלה, ולאחר שנדרש לפסיקה שהגישו הצדדים לעניין מקרים דומים, קבע בית המשפט כי מכלול הנסיבות מצביע על כך שאין מקום לשחרר את העורר לחלופת מעצר, ולכן הורה על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים.

הערר

ט. הערר מכון הן נגד קביעת בית המשפט כי יש ראיות המוכיחות לכאורה את אשמת העורר, הן נגד קביעת בית המשפט כי אין בנמצא חלופת מעצר אשר יהא בה כדי להפיג את מסוכנותו. אשר לראיות, טוען העורר כי אין ראיות המוכיחות את אשמתו לכאורה בכל אחד משבעת האישומים המיוחסים לו. לעניין האישום הראשון נטען, כי בית המשפט לא נתן משקל להודעות נאשם 4 ונאשם 5, מהן עולה כי רישום החברות על שמם היה אמיתי, ולא פיקטיבי כנטען בכתב האישום. לעניין האישום השני נטען, כי חומר הראיות מצביע על כך שלא מדובר היה בשיחות מאיימות, אלא בשיחות ענייניות הנוגעות לעסקים שביצע העורר. לעניין האישום השלישי, נטען כי אין בחומר הראיות כדי לבסס עבירה של סחיטה באיומים, אלא לכל היותר איומים, שעה שחומר הראיות אינו מצביע על כך שהסייר התפטר מעבודתו נוכח האיומים. אשר לאישום הרביעי, נטען כי מדובר בויכוח ותו לא, בודאי לא סחיטה באיומים. אשר לאישום החמישי נטען, כי בית המשפט צוין שקיימות ראיות להוכחת אשמתו של העורר אך במידה מופחתת, ולכן, לפי הנטען, לא די בחומר הראיות המופנה נגד העורר באישום זה כדי לגלות עילה למעצרו. לעניין האישום השישי נטען, כי העובדות המיוחסות לעורר בכתב האישום אינן מתגבשות מלכתחילה לעבירה של איומים; כך, שכן המשפט "אתה רוצה שקט או בלגן?" נתון לפרשנויות שונות, ואין הכרח כי נאמר דווקא בקונוטציה מאיימת. אשר לאישום השביעי נטען, כי אף מהודעת האדם שהודח לכאורה בחקירתו, עולה

שלא הרגיש מאוים, וכן שהעורר לא שאל אותו מפורשות מה מסר בחקירתו במשטרה.

י. אשר לחלופות המעצר נטען, בין היתר, כי בא כוח העורר יצר קשר עם קצינת המבחן, והאחרונה ציינה כי תהא נכונה להיפגש עם מפקחים נוספים. בהמשך לכך נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שדחה את בקשת העורר להגשת תסקיר משלים, שכן ייתכן שבמסגרתו הייתה נמצאת חלופת מעצר הולמת. עוד נטען כי העבירות המיוחסות לעורר אינן מגלמות אלימות פיזית, וכן כי המשפט עתיד להימשך זמן רב, וגם בכך יש כדי לתמוך בשחרורו לחלופת מעצר.

הדין

יא. בא-כוח העורר מיקד טיעונו באשר לראיות באישומים 2-7, כיון שאלה המגלים לכאורה עילת מעצר. נמסר בדיון, כי שני המפקחים שנמצאו מתאימים על-ידי שירות המבחן הביעו את הסכמתם לפיקוח מלא. כן נמסר, כי אין העורר מתנגד לאיזוק אלקטרוני, ככל שיהיה בכך צורך. נטען, כי המשטרה עורכת לעורר "סיכול ממוקד" וחוזרת לאירועים ישנים על-מנת להגדיל את נפח התיק באופן מלאכותי. הודגש, כי צפוי לעורר משפט ארוך הכולל את שמיעתם של עדים רבים, כך שמעצרו מהווה פגיעה קשה וארוכה במיוחד. עוד הודגש, כי החשש להימלטות נמוך נוכח תפיסת נכסיו של העורר על-ידי הרשויות. באת-כוח המשיבה טענה בקשר לראיות לכאורה ברוח הכרעתו של בית המשפט קמא. באשר לחלופה הזכירה, כי בעבר התחייב העורר להסיר את ידיו מעסקי השמירה – אך התחייבות זו לא כובדה; במעצר הבית שבו היה נתון בתיק קודם, רתם העורר את מפקחו שימשש כמנהל הרשמי של עסקי השמירה, בזמן שהוא מנהל את החברה בפועל. התנהלות זו, טוענת המשיבה, מהווה תמרור אזהרה מפני הפניית העורר למעצר בית. עוד נטען כי הפניית העורר למעצר בית בעיר מגוריו מציבה קשיים לאור אופי העבירות בהן הוא מואשם.

הכרעה

הראיות

יב. לאחר העיון בתיק על נספחיו מצאתי, כי אין מקום להלום את טענות העורר ככל שהן נוגעות לטיבן של הראיות לכאורה שהוצגו בעניינו. עסקינן בראיות לכאורה, שבדיקתן נעשית במבט צופה פני עתיד. קרי, נדרשים אנו לשאלה האם סיכוי סביר שהתשתית הראייתית תוביל בסופו של יום להרשעת הנאשם. יפים לכך דבריו של הנשיא ברק בבש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, פסקה 12 לפסק-דינו (1996):

"השאלה שהשופט צריך לשאול עצמו, לעניין ראיות אלה, הינה אם טיבה של הראיה – על רקע מכלול הראיות כולן המצוי בשלב זה – הוא כזה שקיים סיכוי סביר לכך שאותה ראיה תהפוך בסוף ההליך הפלילי לראיה רגילה אשר על פיה, היא לבדה או בהצטרפה לראיות פוטנציאליות אחרות, ניתן יהיה לקבוע כנדרש את אשמתו של הנאשם. 'ראיות לכאורה להוכחת האשמה' הן אפוא ראיות גולמיות אשר לגביהן קיים סיכוי סביר שעיבודן במהלך המשפט – תוך בחינתן בחקירות, בקביעת אמינות ומשקל – יוביל לראיות (רגילות) אשר מבססות את אשמת הנאשם מעל לכל ספק סביר".

התשתית הראייתית בתיק נסקרה על-ידי בית המשפט קמא (ראו פסקאות ג' עד ה' מעלה). כפי שניתן להתרשם, מדובר במספר לא מבוטל של אנשים שונים אשר, באירועים נפרדים, חשו מאוימים על-ידי התנהגותו התוקפנית של העורר. מבלי להכריע באישומים לגופם, אציין רק כי השכל הישר מתקשה לקבל את הטענה שמדובר בצירוף מקרים בלבד – שכן "הִילְכוּ שְׁנַיִם יַחְדָּו בְּלִתִּי אֶם-נוֹעֲדוּ" (עמוס, ג' ג'). הצטברות הדברים בתיקים רבי אישומים אומרת במובהק דרשני.

יג. באשר לאישום הראשון, נתתי דעתי להודעות הנאשמים 4 ו-5 – המצהירים כי הם הבעלים האמיתיים של החברות הרשומות על שמם – אך עם זאת ניתן משקל גם לקושי בו נתקלו הנאשמים במענה על שאלות בסיסיות בנוגע לאותן חברות. ראו למשל הודעתו של הנאשם 5 מיום 1.3.15, עמוד 7:

שאלה: אתה מוכן להסביר לי איך זה מסתדר שאתה משלם עבור 4 עובדים חשבונית של 210 אלף ש"ח לחודש? עבור מה? נראה לך הגיוני?

תשובה: הוא נתן לי שירות איפה שאני צריך לסייר. חודש אחד. אם אני ישים באתר שומר אני יפסיד כסף [כך במקור – א"ר], הם נותנים לי שירותי סיור.

שאלה: 4 עובדים לא יכולים להיות במקביל בעשרות אתרים כדי שתוכל להגיע לסכום חשבונית של 210 אלף ש"ח. לא הגיוני. תגובתך?

תשובה: מאיפה אני יודע כמה עובדים יש לו. אולי הוא מצהיר רק על 4 ויש לו יותר. עבדנו חודש והפסקנו.

שאלה: למה הפסקתם את העבודה איתו?

תשובה: אם הפסקנו את העבודה אז סימן שלא מתאים.

יד. אף באישום השני ישנו גורם מרכזי שמכחיש את מעורבותו הפלילית של העורר בהחלפת קבלני השמירה בפרוייקט הבניה (ראו הודעתו של יגאל ביטון מיום 13.1.15, עמוד 4 מול שורה 122). עם זאת, אין בכך לבטל את החשש הכבד הלכאורי שמא ההודעה נמסרה תחת צילו המאיים של העורר. חשש זה מתגבר הן נוכח הודעת המתלוננת הטוענת כי בשיחה שערכה עמו "נשמע מאוד מפוחד" (הודעתה מיום 1.1.15, עמוד 2 מול שורה 50) והן נוכח דבריו של השומר אברהים שביקש שדבריו לא יירשמו כי "אני פוחד מיוסי [העורר – א"ר] והחברים שלו ואני לא רוצה בלגן ממנו בעתיד" (הודעתו מיום 6.1.15, עמוד 5). המונח "בלגן" (וראו גם פסקה י"ח לעניין האישום השישי) – אומר דרשני.

טו. באשר לאישום השלישי טען העורר, כי חומר הראיות אינו מצביע על כך שהסייר התפטר מעבודתו נוכח האיומים, ולפיכך

אין תשתית עובדתית לעבירה של סחיטה באיומים – להבדיל מעבירת איומים "רגילה". דעתי כדעת בית המשפט המחוזי שקבע כי די לכאורה בהודעת הסייר (הודעתו מיום 24.3.15, עמוד 3 מול שורה 57) והודעת מפקחו דאז (הודעת פרנקו פז מיום 25.3.15, עמוד 3 מול שורה 60) – שניהם מציינים כי סיום העבודה נבע מהאירוע שהתנהל מול העורר – כדי לבסס ראיות לכאורה לעניין זה.

טז. בנוגע לאישום הרביעי – לטעמי, מן החמורים שבאישומים – התשתית הראייתית הכוללת מעלה סיכוי סביר שאין מדובר ב"סכסוך עסקי" גרידא אלא בסחיטה באיומים. ראו לעניין זה דבריו של יעקב בורשטיין, בעל חברת הבניה, שציין בהודעתו כי "הוא למעשה סחט אותי כאילו שיש גרוטאות בשטח שהוא בעצם שם אותם או קבר אותם. אני מפחד שהעדויות הזו תגיע אליו והוא יהרוג אותי" (הודעתו מיום 23.12.14, עמוד 2 מול שורה 21).

יז. באשר לאישום החמישי, צדק בית המשפט המחוזי בקביעתו כי קיימות ראיות לכאורה, אך בעוצמה מופחתת. ודוק, אין מקרה זה נבחן בחלל ראייתי. בבואנו לבחון את טיב הראיות בתקרית שהתרחשה בין העורר למנכ"ל העיריה, לא נעצום את עינינו כלפי התנהלותו הכוללת של העורר, לרבות באירועים המתוארים באישומים הנוספים, הנלמדת מהתשתית הראייתית הקיימת; זו יוצקת תוכן לאמירותיו הנייטרליות לכאורה, דוגמת "אתם אנשי העירייה החדשים באתם לעשות בעיות".

יח. הדברים נכונים גם לגבי האישום השישי. המשפט "אתה רוצה שקט או בלגן" אכן נתון לפרשנות (ראו גם אהרן ברק פרשנות במשפט – תורת הפרשנות הכללית 25 (1992)); אך הפרשנות בעניין זה נלמדת מהודעת סגן הקב"ט, דרור, שציין כי הרגיש מאוים במהלך השיחה עם העורר (הודעתו מיום 20.6.13, עמוד 3 מול שורה 57), ומהודעתו של הקב"ט, חיים, שציין כי דרור סיפר לו שהרגיש מאוים (הודעתו מיום 14.6.13, עמוד 2 מול שורה 26), וכן מהתנהלותו הכוללת של העורר הצובעת את הדברים בגוון קודר.

יט. גם באישום השביעי אין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי בנוגע לקיומן של ראיות לכאורה; על פי הראיות, אמר העורר לאדם שהעיד נגדו כי אשתו וילדיו "נראים נחמד והאם לא חבל" (הודעתו של העד מיום 29.12.14, עמוד 2 שורה 28) וכן כי בעבר "היו 180 עדים בתיקים האלה ואף אחד לא העיז להעיד נגדו" (שם, עמוד 4 שורה 98). הודעת העד מתיישבת עם הודעת דוד ברוך ששהה במקום העת הפגישה והעיד כי העורר לחץ על העד (הודעתו מיום 30.12.14, עמוד 1 שורה 11). די בכך לעניין העבירה של הדחת עד.

חלופה

כ. אשר לחלופה: התלבטתי לא מעט בתיק זה. העורר, כבן 41, אינו מעורר כל אהדה; אדרבה, רחוק מכך. עברו הפלילי אינו קל, לשון המעטה; הוא עמד עד לתיק זה לא פחות מ-10 פעמים לפני בתי המשפט, בעבירות שראשיתן בגיל 15, הן בתחום הרכוש הן בתחום האלימות, אך דומה היה כי "נרגע" מסוף שנות התשעים למאה הקודמת – אולם שוב מעד, ובמיוחד בתיק של סחיטה ואיומים בו נגזרו עליו ב-2011 מאסר בפועל בן שנה ומאסרים על תנאי חבי הפעלה; כנמסר מעלה, גם נהג שלא כראוי בעת מעצרו בקשר למפקח שהועמד עליו. עילות המעצר הן מסוכנות, שיבוש והימלטות ואין צורך להכביר מלים לגביהן, והפסיקה לעניין מעצרים במקרי סחיטה באיומים מחמירה, כפי שגם ציין בית המשפט קמא, כגון בש"פ 4502/15 מריסאת נ' מדינת ישראל (6.7.15).
עמוד 7

הניתן לתת בעורר זה אמון? התשובה אינה פשוטה והספק רב. לכך מצטרפים אפיונו הבעייתי בתסקיר שירות המבחן, כאמור, והערכת הסיכון ברמה גבוהה לעבירות אלימות נוספות בדרגת חומרה בינונית ולביצוע עבירות מרמה; אך השירות לא פסל חלופה, אלא סבר כי חלופת מעצר צריך שתהא סמכותית ותציב גבולות.

כא. לנגד עיני בתי המשפט בכגון דא צריך שיהיו תדיר דברים שיצאו מפורש מפי המחוקק בסעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996, כי מעצר עד תום ההליכים יושת רק אם סבר בית המשפט כי "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה".

כב. נדמה לי בנסיבות, בכל הספקות, שאין להותיר את הדלת נעולה כליל לבדיקה נוספת של האפשרות לחלופה. הטעם הוא, בנוסף לאמרת המחוקק, גם העובדה שכל שינוהל משפט הוכחות, הנה נוכח מספר העדים הרב – לפחות 30 עדי תביעה אזרחיים (לפי הצהרת התביעה בדיון) בנוסף לשוטרים רבים, ומספר הנאשמים הגדול (שישה בנוסף לעורר וכן שתי חברות) – עלול הוא להימשך זמן רב. יש לבדוק בנסיבות מתן סיכוי לכך שהעורר למד סוף סוף את הלקח ממאסרו הקודם, מה שלכאורה לא למד לאחר שחרורו הימנו לגבי העבירות החדשות, שהרי חלק מן העבירות קדמו למעצרו הנוכחי ואף למאסרו הקודם; ואולי הופנם הלקח במחצית השנה ויותר של מעצר עד כה. ואולם, האמון המוגבל מאוד בעורר מצדיק חלופה הדוקה עד מאוד.

כג. בעיני פשיטא כי נוכח טיב העבירות שבאישומים ובראיות לכאורה, אם תאושר חלופה, זו צריכה להיות לפחות 50 ק"מ צפונה מפתח תקוה מקום מגוריו של העורר, ומותנית בפיקוח מפקחים שיאושרו על-ידי שירות המבחן ובית המשפט, באיזוק אלקטרוני, בהפקדות גדולות וגם ערבויות גבוהות, בעיכוב יציאה והפקדת דרכון, ביכולת המשטרה לבקר בכל עת ולפקח, וכמובן הגבלות תקשורת כלפי נאשמים ועדים; המפקחים יוזהרו על-ידי בית המשפט והסנגורים לגבי מילוי תפקידם, לרבות ערבויות. ובמיוחד יוזהר העורר אזהרה חמורה שבחמורות שלא להעז להפר את התנאים, שכן משמע הדבר עלול להיות סורג ובריח.

כד. ככל שבידי העותר להציע חלופה כזאת (המפקחים שאושרו יכולים להיות בעיקרון חלק ממנה) תובא לפני שירות המבחן בתוך שבוע ימים (ימי פגרה במניין) והשירות יתיחס לכך תוך 15 יום נוספים. לאחר מכן יובא הדבר לפני בית המשפט המחוזי להכרעתו, והוא יחליט לפי שיקול דעתו אם החלופה ראויה, ואיני נוטע כל מסמרות; הדבר מסור כולו לשיקול בית המשפט.

כה. הערר מתקבל חלקית לפי האמור.

ניתנה היום, י"ב באלול התשע"ה (27.8.2015).

המשנה לנשיאה